

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія викладачів іноземних мов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

галузь знань 0304 Право
спеціальність 5.03040101 Правознавство

Київ – 2014 рік

Робоча програма «Латинська мова» для студентів галузі знань 0304 Право, спеціальності 5.03040101 Правознавство
 «_» 2014 року – 19 с.

Розробник: Чернова Анастасія Олександровна,
 викладач циклової комісії іноземних мов
 Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії викладачів
 іноземних мов
 Протокол від «28» серпня 2014 р. № 1

Голова циклової комісії

Ок

Калашник О.С.

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова
 Заступник директора
 з навчальної роботи Іван (С.І. Дем'яненко)
 Заступник директора
 з навчально-методичної роботи Зиг (З.Л. Гейхман)

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу
 Київського університету імені Бориса Грінченка
 Протокол від «5» вересня 2014 року № 1

“05” вересня 2014 року

Голова

(М.В. Братко)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 0304 Право	Варіативна
Змістових модулів – 4	Спеціальність 5.03040101 Правознавство	Рік підготовки
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		2-й
Загальна кількість годин – 162 год.		Семестр
		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4-5 самостійної роботи студента – 4		Лекції
		32 год.
		Практичні
		32 год.
		Модульний контроль
		8 год.
		Індивідуальні заняття
		18 год.
		Самостійна робота
		72 год.
		Вид контролю: екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка майбутніх юристів на основі знання латинської мови до сприйняття спеціальних юридичних дисциплін, читання правознавчої літератури і розуміння міжнародної наукової та правової термінології. Оскільки латина – це перш за все мова римського права, без знання основ римського права неможливо зрозуміти сучасне право багатьох країн Європи та Америки.

Завдання: засвоїти граматичний матеріал латинської мови, оволодіти базовим лексичним запасом, особливо загальнозвізаними латинськими афоризмами, висловлюваннями, термінами, а також сформувати загальні уявлення про давньоримську цивілізацію та культуру, знати прізвища та твори видатних римських юридичних, політичних діячів та ораторів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен
знати:

- основні граматичні категорії частин мови;
- базовий лексичний запас виразів повсякденного та науково обігу;
- порядок слів у простому та складному реченнях;
- крилаті вирази та юридичну термінологію;
- видатних римських правових діячів та назви їх творів;

вміти:

- вільно володіти міжнародною науковою та правовою термінологією, а також фразеологією, щоб свідомо використовувати їх у своїй професійній діяльності;
- складати прості, складносурядні та складнопідрядні речення;
- читати та перекладати юридичні тексти;
- сприймати спеціальні юридичні дисципліни.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Латинський алфавіт. Правила вимови та наголосу. Поділ слів на склади. Довгота та короткість складу.

Місце латинської мови серед інших індоєвропейських мов. Завдання курсу. Правила написання власних імен. Латинський алфавіт. Правила вимови: голосні, приголосні. Буквосолучення. Дифтонги. Складоподіл. Довгота та короткість складу. Правила наголосу.

Основні поняття теми: алфавіт, буквосолучення, голосний звук, дифтонг, довгота складу, короткість складу, наголос, приголосний звук, склад.

Тема 2. Загальні відомості про частини мови. Дієслово, його граматичні категорії. Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.

Латинська мова – мова флексивного типу. 10 частин мови. Дієслово. Граматичні категорії часу, особи, числа, способу, стану. Неособові форми дієслова. Основні форми дієслова (словникові форми). Три основи латинського дієслова. Форми, утворені від різних основ дієслова. Чотири дієвідміни латинського дієслова.

Основні поняття теми: граматична категорія, дієвідміна, інфінітив, неособова форма, основа, особова форма, спосіб, стан, флексивний тип мов.

Тема 3. Іменник, його граматичні категорії. Перша та друга відміни іменників.

Словникова форма іменника. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна. Перша відміна іменників. Правила відмінювання прикметників, займенників на –а. Друга відміна іменників.

Основні поняття теми: відміна, відмінок, граматична категорія, словникова форма.

Змістовий модуль 2. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.

Групи прикметників. Прикметники першої і другої відміни. Прикметники третьої відміни.. Правила відмінювання прикметників трьох закінчень, двох закінчень та одного закінчення. Діеприкметники теперішнього часу дійсного стану.

Основні поняття теми: голосний тип, дієприкметник, прикметник, приголосний тип третьої відміни іменників, словникова форма.

Тема 2. Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.

Розряди займенників. Правила відмінювання особових займенників. Особливості латинських присвійних займенників. Відмінювання

займенниківих прикметників. Категорії прислівників. Самостійні прислівники. Похідні прислівники: правила творення та відмінювання.

Основні поняття теми: займенник, займенниковий прикметник, зворотній займенник, особовий займенник, похідний прислівник, присвійний займенник, самостійний прислівник, суплетивна форма.

Тема 3. Ступені порівняння прикметників і прислівників.

Три ступені порівняння прикметників та прислівників: початковий, вищий, найвищий. Спосіб творення та особливості відмінювання прикметників вищого ступеня *gradus comparativus*. Спосіб творення та особливості відмінювання прикметників вищого ступеня *gradus superlativus*. Виключення. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Неповні ступені порівняння. Суплетивні ступені порівняння прислівників. Абсолютні ступені порівняння. Синтаксис відмінків при ступенях порівняння прикметників.

Основні поняття теми: абсолютні ступені порівняння, вищий ступінь порівняння, найвищий ступінь порівняння, неповні ступені порівняння, суплетивні ступені порівняння.

Змістовий модуль 3. Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Часи системи перфекта активного стану.

Алгоритм творення дієслів системи перфекта активного стану. *Perfectum indicativi activi. Plusquamperfectum indicativi activi. Futurum II indicativi active.* Перфектні часи дієслів *esse* та *posse*.

Основні поняття теми: активний стан дієслів, доконаний вид, перфект, плюсквамперфект, футурум.

Тема 2. Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.

Розряди займенників. Особливості відмінювання вказівних, означальних, питальних, неозначених, відносних, заперечних займенників.

Основні поняття теми: відносний займенник, вказівний займенник, заперечний займенник, неозначений займенник, означальний займенник.

Тема 3. Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта.

Три форми дієприкметників латинської мови. Алгоритм творення дієприкметників. Пасивна форма часів перфекта. *Perfectum indicativi passivi. Plusquamperfectum indicativi passivi. Futurum II indicativi passivi.* Основні форми відкладних дієслів. Напіввідкладні дієслова.

Основні поняття теми: відкладні дієслова, доконаний вид, напіввідкладні дієслова, пасивний стан дієслів, перфект, плюсквамперфект, регулярні дієслова, футурум.

Тема 4. Числівник. Творення, відмінювання числівників. Синтаксис числівників.

Розряди числівників. Кількісні, порядкові, дробові числівники, числівникові прислівники. Творення числівників. Відмінювання числівників.

Синтаксис числівників. Визначення календарних дат. Переведення римських дат на сучасні. Основні грошові одиниці римлян. Міри ваги, довжини та площини.

Основні поняття теми: дробові числівники, кількісні числівники, порядкові числівники.

Тема 5. Відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова.

Особливості творення дієслів часів системи перфекта. Особливості відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова: особливості відмінювання.

Основні поняття теми: неправильні дієслова, система перфекта, суплетивна форма.

Змістовий модуль 4. Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.

Синтаксичні звороти латинської мови. Типи інфінітивів. Знахідний з інфінітивом. Називний з інфінітивом. Особливості перекладу синтаксичних конструкцій.

Основні поняття теми: Інфінітивні звороти, підрядне речення, синтаксична конструкція, типи інфінітивів.

Тема 2. Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.

Орудний незалежний, або самостійний. Особливості перекладу синтаксичної конструкції.

Основні поняття теми: віddієслівний іменник, підрядне речення, синтаксичний зворот, субстантивований прикметник.

Тема 3. Віддієслівні іменні форми. Герундій та герундив.

Способи творення та особливості використання герундія та герундива. Особливості перекладу віддієслівних іменних форм. Аблатив образу дії.

Основні поняття теми: аблатив образу дії, віddієслівна форма, герундій, герундив, непрямі відмінки.

Тема 4. Відмінювання дієслова ire. Недостатні дієслова. Безособові дієслова.

Особливості словотворення та відмінювання дієслова ire. Дієслова, утворені від eo. Недостатні дієслова. Особливості відмінювання. Безособові дієслова.

Основні поняття теми: безособові дієслова, дієслівні форми, недостатні дієслова.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
1		л.	пр.	пк	інд.	с.р.
	2	3	4	5	6	7
<i>Змістовий модуль 1. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>						
Тема 1. Латинський алфавіт. Правила вимови та наголосу. Поділ слів на склади. Довгота та короткість складу.	10	2	2			6
Тема 2. Загальні відомості про частини мови. Дієслово, його граматичні категорії. Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.	16	4	4		2	6
Тема 3. Іменник, його граматичні категорії. Перша та друга відміни іменників.	12	2	2		2	6
Модульна контрольна робота 1.	2			2		
Разом за змістовим модулем 1.	40	8	8	2	4	18
<i>Змістовий модуль 2. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>						
Тема 1. Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.	12	2	2		2	6
Тема 2. Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.	12	2	2		2	6
Тема 3. Ступені порівняння прикметників і прислівників.	10	2	2			6
Модульна контрольна робота 2.	2			2		
Разом за змістовим модулем 2.	36	6	6	2	4	18
<i>Змістовий модуль 3. Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>						
Тема 1. Часи системи перфекта активного стану.	10	2	2		2	4
Тема 2. Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.	8	2	2			4
Тема 3. Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта.	6	2	2		2	2
Тема 4. Числівник. Творення, відмінювання числівників. Синтаксис числівників.	8	2	2			4
Тема 5. Відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова.	10	2	2		2	4
Модульна контрольна робота 3.	2			2		
Разом за змістовим модулем 3.	46	10	10	2	6	18
<i>Змістовий модуль 4. Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>						
Тема 1. Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.	8	2	2			4
Тема 2. Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.	10	2	2		2	4
Тема 3. Віддієслівні іменні форми. Герундій та герундив.	8	2	2			4
Тема 4. Відмінювання дієслова ire. Недостатні дієслова. Безособові дієслова.	12	2	2		2	6
Модульна контрольна робота 4.	2			2		
Разом за змістовим модулем 4.	40	8	8	2	4	18
Разом за 3 семестр	162	32	32	8	18	72
Разом за навчальним планом	162	32	32	8	18	72

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.	2
2	Прийменник. Синтаксис пасивної конструкції. Дієслово esse. Заперечення.	4
3	Третя відміна іменників. Типи (приголосний, голосний, мішаний).	2
4	Четверта та п'ята відміни іменників.	2
5	Дієслова, складені з esse. Префікси. Ді слово fieri.	2
6	Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.	2
7	Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.	2
8	Ступені порівняння прикметників і прислівників. Синтаксис відмінків при ступенях порівняння.	2
9	Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.	2
10	Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта. Відкладні та напіввідкладні дієслова.	2
11	Творення та відмінювання числівників. Синтаксис числівників. Календарні дати. Основні грошові одиниці. Міри ваги, довжини, площі.	2
12	Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.	2
13	Умовний спосіб. Форми кон'юнктива. Функції кон'юнктива у незалежних реченнях.	2
14	Синтаксис складного речення. Підрядні речення із сполучником ut.	2
15	Підрядні речення із сполучником ut (ne). Непряме питання. Умовні підрядні речення.	2
	Разом	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Латинський алфавіт. Правила вимови та наголосу. Поділ слів на склади. Довгота та короткість складу.	6
2	Загальні відомості про частини мови. Дієслово, його граматичні категорії. Часи системи інфекта. Наказовий	6

	спосіб.	
3	Іменник, його граматичні категорії. Перша та друга відміни іменників.	6
4	Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.	6
5	Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.	6
6	Ступені порівняння прикметників і прислівників.	6
7	Часи системи перфекта активного стану.	4
8	Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.	4
9	Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта.	2
10	Числівник. Творення, відмінювання числівників. Синтаксис числівників.	4
11	Відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова.	4
12	Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.	4
13	Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.	4
14	Віddієслівні іменні форми. Герундій та герундив.	4
15	Відмінювання дієслова ire. Недостатні дієслова. Безособові дієслова.	6
	Разом	72

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.			
Тема 1. Латинський алфавіт. Правила вимови та наголосу. Поділ слів на склади. Довгота та короткість складу. (6 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	I-II
Тема 2. Загальні відомості про частини мови. Дієслово, його граматичні категорії. Часи системи інфекта. Наказовий спосіб. (6 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	II-III
Тема 3. Іменник, його граматичні категорії. Перша та друга відміни іменників. (6 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	III-IV

Змістовий модуль 2.
Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни. (6 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	IV-V
Тема 2. Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники. (6 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	V-VI
Тема 3. Ступені порівняння прикметників і прислівників. (6 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	VI-VII

Змістовий модуль 3.
Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Часи системи перфекта активного стану. (4 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	VII-VIII
Тема 2. Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники. (4 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	VIII-XI
Тема 3. Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта. (2 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	XI-X
Тема 4. Числівник. Творення, відмінювання числівників. Синтаксис числівників. (4 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	X-XI
Тема 5. Відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова. (4 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	XI-XII

Змістовий модуль 4.
Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.

Тема 1. Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo. (4 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	XII-XIII
Тема 2. Синтаксичний зворот Ablativus absolutus. (4 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	XIII-XIV
Тема 3. Віддієслівні іменні форми. Герундій та герундив. (4 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	XIV-XV
Тема 4. Відмінювання дієслова ire. Недостатні дієслова. Безособові дієслова. (6 год.)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5	XV-XVI
<i>Разом: 72 год.</i>		<i>Разом: 75 балів</i>	

7. Навчально-методична карта дисципліни «Латинська мова»

**Разом: 162 год., лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., індивідуальна робота – 18 год.,
самостійна робота – 72 год., підсумковий контроль – 8 год.**

ІІ курс

Модулі	Змістовий модуль І			Змістовий модуль ІІ		
Назва модуля	<i>Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>			<i>Лінгвістичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>		
К-ть балів	88 балів			76 балів		
Лекції	1	2-3	4	5	6	7
Дати						
Теми лекцій	Латинський алфавіт. Правила вимови та наголосу. Поділ слів на склади. Довгота та короткість складу.	Загальні відомості про частини мови. Дієслово, його граматичні категорії. Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.	Іменник, його граматичні категорії. Перша та друга відміни іменників.	Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.	Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.	Ступені порівняння прикметників і прислівників.
Теми практичних занять	Часи системи інфекта. Наказовий спосіб.	Прийменник. Синтаксис пасивної конструкції. Дієслово esse. Заперечення.	Третя відміна іменників. Типи (приголосний, голосний, мішаний).	Четверта та п'ята відміни іменників.	Дієслова, складені з esse. Префікси. Дієслово fieri.	Прикметники першої та другої відміни. Прикметники третьої відміни.
Самостійна робота	Табл. 6 (15 балів)			Табл. 6 (15 балів)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		

Модулі	Змістовий модуль III					Змістовий модуль IV				
Назва модуля	<i>Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>					<i>Лінгвістичні та прагматичні компетенції в сфері читання спеціальної літератури.</i>				
К-ть балів	110 балів					93 бали				
Лекції	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Дати										
Теми лекцій	Часи системи перфекта активного стану.	Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.	Дієприкметник и минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта.	Числівник. Творення, відмінювання числівників. Синтаксис числівників.	Відмінювання дієслова ferre. Неправильні дієслова.	Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.	Синтаксичний зворот Ablativus absolutus.	Віддієслівні іменні форми. Герундій та герундив.	Відмінювання дієслова ire. Недостатні дієслова. Безособові дієслова.	
Теми практичних занять	Займенники. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотній займенник. Займенникові прикметники. Прислівники.	Ступені порівняння прикметникі в і прислівників . Синтаксис відмінків при ступенях порівняння.	Вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні займенники.	Дієприкметники минулого та майбутнього часу. Пасивна форма часів перфекта. Відкладні та напіввідкладні дієслова.	Творення та відмінювання числівників. Синтаксис числівників. Календарні дати. Основні грошові одиниці. Міри ваги, довжини, площи.	Інфінітивні звороти. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo.	Умовний спосіб. Форми кон'юнктива. Функції кон'юнктива у незалежних реченнях.	Синтаксис складного речення. Підрядні речення із сполучником ut (ne).	Підрядні речення із сполучником ut (ne). Непряме питання. Умовні підрядні речення.	
Самостійна робота	Табл. 6 (25 балів)					Табл. 6 (20 балів)				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)					Модульна контрольна робота 4 (25 балів)				
ІНДЗ	30 балів									
ПК	екзамен (40 балів)									

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позаудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Латинська мова» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час практичних занять і охоплює декілька тем.

Види ІНДЗ:

- опрацювання фахових джерел;
- повідомлення з теми;
- написання реферату;
- підготовка презентації.

Орієнтовна структура ІНДЗ – наукового дослідження: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання ІНДЗ подано відповідно у табл. 8.1. і 8.2.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2.	Складання плану реферату	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	4 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	4 бали
Разом		30 балів

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-психологічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5
2	Наявність плану викладення матеріалу	3
3	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10
4	Охайність, продуманість, логічність і послідовність побудови презентації, наявність ілюстративного матеріалу	5
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний слайд, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел)	3
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	24-30	Відмінно
Достатній	17-23	Добре
Середній	9-16	Задовільно
Низький	0-8	Незадовільно

**Орієнтовна тематика ІНДЗ
з навчальної дисципліни «Латинська мова»:**

1. Латинська мова у системі гуманітарної освіти античності.
2. Латинська мова у системі гуманітарної освіти Середньовіччя.
3. Латинська мова у системі гуманітарної освіти Відродження.
4. Латинська мова у системі гуманітарної освіти Просвітництва.
5. Латинська мова у системі гуманітарної освіти 18 століття.
6. Латинська мова у системі гуманітарної освіти 19 століття.
7. Латинська мова у системі шкільної та вузівської гуманітарної освіти початку 20 століття.
8. Латинська мова у системі шкільної та вузівської гуманітарної освіти сучасності.
9. Історія виникнення латинської мови та її розповсюдження.
10. Греко-римські культурні зв'язки.
- 11.Період архаїчної латини. Літературні твори цього періоду.
- 12.Період класичної латини: ораторська проза.
- 13.Період класичної латини: історична проза.
- 14.Період класичної латини: поезія.
- 15.Період посткласичної латини.
- 16.Період пізньої латини.
- 17.Латинські лексичні запозичення у сучасних мовах.
- 18.Антична Італія: культура, мистецтво, освіта.
- 19.Заснування Рима: історія та міфи.
- 20.Римська імперія у I ст.. до н.е. – II ст. н.е.
- 21.Римська міфологія: боги і люди.
- 22.Римське військо.
- 23.Сім'я у стародавньому Римі.
- 24.Книги в Римі.
- 25.Людина і природа в античні часи: побут простих римлян.
- 26.Історія Риму на монетах.
- 27.Свобода і рабство у давньому Римі.
- 28.Лікарі та лікування людей в давнину.
- 29.Помпей - свідок минулого.
- 30.Римський календар.

9. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуацій пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	16	16
2. Відвідування практичних занять	1	16	16
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	15	75
5. Робота на практичному занятті	10	16	160
6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30	1	30
7. Виконання модульної контрольної роботи	25	4	100
Всього			397
Екзамен Коефіцієнт			6,6

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного оцінювання навчальних досягнень студентів.

13. Рекомендована література

Базова

1. Скорина Л.П., Чуракова Л.П. Латинська мова для юристів: Підручник. – К.: Атіка, 2004. – 416 с.
2. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. 500 крилатих висловів. Тексти. Латино-український словник. – К.: «Індоєвропа», 1993. – 320 с.
3. Темнов Е.И. Латинские юридические изречения: право и закон. – М.: Изд-во «Экзамен», 2003. – 384 с.

Додаткова

1. Кацман Н.Л., Ульянова И.Л. Латинский язык: Учеб. для лицеев и гимназий. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАЛОС, 1999. – 456 с.
2. Крылатые латинские выражения / Авт.-сост. Ю.С. Цыбульник; Худож.-оформ. Б.Д.Бублик, В.А. Мурлыкин. – М.: ООО «Издательство АСТ»; Харьков: «Фолио», 2003. – 830 с.